

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 1500—; pt. particulari Lei 800—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 500—. În străinătate Lei 2000—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 20 —

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu**

Sumarul:

Creditul bancar. — Oameni celebri în lumina problemelor politico-economice de azi. — Din țările în care ne luptăm. — Gajul pe mărfuri. — Tehnocratie. — Jurisprudențe fiscale. — Bursa. — „Prima Ardeleană”, Soc. Anon. de Asig. Gen. Sibiu.

Creditul bancar.

Trăim într'o epocă în care dirijarea funcțiunilor economice ale țării este asumată în mod tot mai accentuat de către stat și instituțiile în nex strâns cu el. Ne mișcăm deci și noi în orbita statelor „totalitare”, în opoziție cu statele „democratice” cari au rămas la principiile vechilor teorii economice clasice.

În relațiune bancară dirijarea aceasta se manifestă în primul rând într'o centralizare a creditului și în reducerea treptată a numărului băncilor. Este mai ușor să dirijezi trei sute de bănci decât o mie. Cu toate acestea principiul este discutabil, mai cu seamă într'o țară ca a noastră, unde uzanțele diferitelor provincii alipite, în parte cu o organizație mai veche bancară, și mentalitate economică diferită, nu au ajuns încă la o omogenitate pe întreaga țară. Nu vom deci să discutăm câte procente din centralizare sunt de interes general și câte de altă natură. Fiindcă — pentru ca să rămânem în mentalitatea mai sus amintită — în Transilvania tocmai decentra-

lizarea bancară și înființarea câtor mai multe bănci și bănețe a fost tăria pozițiilor noastre economice. Aceste bănețe erau tot atâtea cetăți fortificate prin cari ele pătrundeau în colțurile cele mai îndepărtate ale Transilvaniei, și întăreau rezistența economică contra atacurilor evreești și ungurești, îndreptate nu numai contra existenței noastre economice, ci chiar a existenței noastre ca națiune.

Să poate spune pe de altă parte, că azi acest pericol nu mai există. Este cert însă, că prin centralizare băncile mai mici, adevăratele difuzoare ale creditului pentru masele mari ale popoului, până în cele mai mici sate, pierd foarte mult din importanța lor. Rezultatul centralizării se poate constata din faptul, că conform unei statistici în anul 1934 aveam peste 1000 de bănci, pe când la începutul anului curent mai erau numai 325. Din punct de vedere etnic băncile acestea se împărțeau în modul următor:

românești	230
germane	41
ungurești	11
evreești	28
mixte	15
	<u>total 325</u>

Comprimarea aceasta simfioare a difuzoarelor de credit nu putea trece

neobservată de factorii diriguitori, și ceea ce nu i s'a îngăduit inițiativei particulare, a luat în programul său statul, și a început pe rând să înființeze instituții de credit speciale, pentru agricultori, meseriași, industriași etc. Instituțiile acestea au fost înzestrate cu capitaluri mari, însă le lipseau tentaculele prin cari să poată pătrunde de-a-dreptul la cel lipsit de credit. Din cauza aceasta au suferit mai cu seamă micile existențe din provincie. Formele grozav de multe pentru obținerea unui împrumut distrugau de multeori fondul acțiunii, așa că solicitatorul de credit disgustat, numai părere bună nu mai avea despre nouile creațiuni. Cu toate acestea ambiția de emulare lucra mai departe, și dacă micul comerciant și micul agricultor își avea instituția sa de credit, pentru ce să n'o aibe și crescătorul de vite, oierul și diversele industrii pe specialitate. Cu toții cereau deci instituții speciale de credit. Firește că aceste instituții de mare anvergură, cu sediul în București, vor trebui să înființeze sucursale chiar și în centrele mai mici din provincie, dacă vor vesele o difuzare eficientă a creditului. Ele vor avea prin aceasta cheltuieli tot mai mari, și până la urmă cine știe dacă vor fi mai viabile decât micile bănci înființate la fața locului, de persoane cunoscătoare ale forțelor economice locale, ale clientelei, producției și consumației.

Dirijarea și centralizarea băncilor a mai fost întreprinsă și din alte motive. Dacă criza actuală de credit a fost provocată la noi de o neîncredere tot mai adâncă a publicului în forțele vitale ale băncilor, această neîncredere a trecut și asupra diriguitorilor vieții noastre economice. Aceștia la rândul lor asemenea nu au avut încredere în conducerea atâtor bănci provinciale. Fiindcă de fapt, la conducerea băncilor din Transilvania luau parte în mare majoritate intelectuali cu totul străini de îndeletnicirile comerciale și industriale.

Aici acest fenomen a fost regulă, deoarece lipsea aproape cu desăvârșire tagma comercială și industrială. Lipsa aceasta a fost însă înlocuită prin dragostea cătră cauză și de neam, fiindcă chestia economică era strâns legată de existența neamului. Tocmai acest lucru

nu-l pricep și nu l-au priceput confrății noștri de dincolo. De aici apoi neîncrederea în puzderia de bănci și băncuțe dela noi, cari au știut să desvolte acel altruism care la oamenii de bancă de dincolo e de neînțeles. Și cu toate acestea, băncile românești din Transilvania au funcționat din punct de vedere al solidității în mod ireproșabil și nicio fraudă, niciun faliment sau numai jenă de plată nu s'a ivit în întreaga epocă de înflorire și de existență a acestor bănci. Cauza este, că la dragostea cătră cauză a conducătorilor, s'a mai adaus și autocontrolul ce și l-au impus benevol băncile prin înființarea unui organ propriu central, numit „Solidaritatea“, care prin mijloace modeste dar nu mai puțin eficiente, controla și îndruma aceste bănci.

Trebue să admitem, că în această privință, organizarea bancară a unei Români Mari a evoluat în proporții cu mult mai importante prin înființarea Consiliului Superior Bancar. Acest lucru este și natural, deoarece azi este scopul controlul vieții bancare a unei țări întregi, nu numai a unei provincii în relațiune strâns etnică, cum era cazul micilor bănci românești din Transilvania. A evoluat prin aceasta și punctul de vedere general, dar au evoluat și vremurile. Situația economică provocată de crizele de pe urma primului războiu mondial, au necesitat mijloace de control și de purificare cu mult mai puternice decât un autocontrol benevol și facultativ.

Poate că ici-colea nu s'a finut seamă de situații speciale dar considerând teritoriul vast și mulțimea de bănci cari erau de controlat și de îndrumat, o astfel de omisiune este ușor de înțeles. Fapt este că Consiliul Superior Bancar a selecționat în mod riguros băncile viabile și acele cari există azi, au rezistat vicisitudinilor vremurilor, formând o falangă solidă și sănătoasă, necesară difuzării creditelor. Mulțimea micilor bănci, și decât conducătorii lor, trebue să se resemneze că s'a trecut peste unele interese particulare, și să se împace cu ideea, că trăim în epoca concentrării tuturor forțelor. Faptul că măsurile de prevedere au fost bune, ni se dovedește prin bilanțele majorității covârșitoare ale băncilor

noastre cari pe anul 1942 arată beneficii considerabile.

Consolidarea băncilor a adus cu sine și încrederea publicului care se oglindește prin un spor aproape general în compartimentul depunerilor și conturilor curente creditoare.

Dacă în urma măsurilor luate putem constata fapte îmbucurătoare, nu este mai puțin adevărat, că factorii conducători mai au înaintea lor încă un vast teren de activitate pentru înlesnirea rolului constructiv atribuit instituțiilor de credit. O înlesnire a sarcinilor fiscale, reducerea atâtor forme de cari este legată obținerea creditului, apoi o mai mare latitudine la dobânzile percepute, și alte multe complicații ale practicii bancare, sunt tot atâtea prilejuri pentru o considerare mai aprofundată a problemei creditului. O activare continuativă și constructivă pe acest teren va fi în folosul întregii noastre economii naționale.

MERCATOR.

Oameni celebri în lumina problemelor politico-economice de azi.

De Dr. H. P. P.

„Democrație” în Franța?

...„Un om de stângă, care și-a ținut întotdeauna independența, vorbind deschis și numind lucrurile pe adevăratul lor nume, d-l *Gaston Jéze*, profesor la Facultatea de drept din Paris — n'a avut nicio rezervă.

...„Într'un articol, publicat în 8 Mai 1931, în „Journal des Finances”, constata d-l Jéze mai întâi de toate că răul financiar este *general* în Europa.

„Explicarea crizei nu e completă cu deșerturile bugetare. Este o altă criză pe care o uităm. Cauza ei nu e trecătoare: e permanentă. Influența ei crește mereu. Este *Spiritul demagogic*.”

„În Anglia l-a denunțat ministrul finanțelor, acum câteva luni, într'un discurs care a făcut vâlvă. Cu toate că în Camera Comunelor n'ar avea dreptul reprezentanții de a propune cheltuieli, totuși, reușesc să exercite asupra guvernului o presiune trezistibilă.”

• „În Franța, în discursul său din 3 Mai 1931, a atras atenția președintelui Consiliului de mi-

niștrilor, d-l *Pierre Laval*, asupra transformării obvenite în privința moravurilor.

„Parlamentarismul degenerază din ce în ce într'o *demagogie incoherentă și risipitoare. Iată adevărata cauză a deficitului.*”

„Cari sunt mijloacele de a te lupta împotriva curentului?”

„D-l *Tardieu*, a indicat-o, acum un an: opoziția intransigentă a guvernului față de *supralicitarea demagogică*.”

„Dar, șefii politici denunță risipa, într'o manieră generală, continuând, totuși, personal, de a o agrava.”

„În Anglia, d-l *Snowden*, care a cenzurat așa de violent pe colegii săi din cameră pentru intervențiile lor costisitoare — nu este dânsul inspiratorul politicii ajutoarelor date șomajului?”

„În Franța, aceeași miniștri cari recomandă economii, nu există, pentru ca să-și concilieze, de sigur, bunele grații ale Camerei, nu există de a afirma că ea nu merită criticele aduse contra ei, că ar fi prădătoare.”

„Ce înseamnă aceste discursuri diametral opuse?”

„Unde e mâna tare, capabilă de a oprî jaful bugetului?”

„Adevărul este că nu există, în Franța, un guvern și un ministru de finanțe așa de tare, ca să-și ia responsabilitatea echilibrului financiar. Aici e stăgura remediu esteace.”

Masele electorale: aluat de modelat.

„Doința generală este întotdeauna dreaptă și tinde întotdeauna spre utilitatea publică”. Pe acest postulat al lui *Rousseau* și-a instituit regimul democrat.

„Să întrebăm pe bărbații noștri politici ce va să zică democrația în realitate.

Puțin înainte de alegerile din 1928 a scris d-l *Leon Blum* în (ziarul său) „*Le Populaire*” următoarele:

„Masele electorale se formează puțin înainte de ziua scrutinului, după impresiile ultimelor săptămâni, după evenimentele ultimelor luni. În momentul acesta masele electorilor cari nu se pot elasa, nu numai că nu se alătură la niciun partid definit, nici nu profesază nicio opinie stabilă, se țin și într'o parte și în cealaltă parte — și masele acestea fac majoritatea.”

Astfel — sufragiul universal, incapabil de a cuprinde problemele politice, votează, după *impresia momentului*. O masă de electori, care flotează indecisă între dreapta și stânga, *decide de viitorul țării*.”

Același pesimism, chiar scepticism la d-l *Pierre Laval*... „Trezeci sau patruzeci de mii de

agenți electorali conduc țara", după d-l *Pierre Dominique*.

(Toate după *Pierre Lucius*: „Fallmentul capitalismului“, 1932).

* * *

Tardieu spunea în 1930: „s'a cretat față de stat o rețea de oligarhii, care apasă asupra lui, ca să-l abată de la scopul propriu, în folosul unui conglomerat de interese“.

Tot **Lucius** citează o vorbire a președintelui Camerei de Comerț din Epinal, adresată ministrului de finanțe: „Vedeți, d-le ministru de finanțe, ceea ce Vă cerem, ceea ce ne este absolut indispensabil este *securitatea*. Spunând acestea sunt interpretul tuturor grupurilor agricole, industriale, comerciale. Cred că exprim ceea ce cugetă toți în adâncul inimii lor și aceasta îmi dă curajul de a țesă astăzi din tăcerea mea și din rezerva mea.“

„Cum poate să ajungă nava în port dacă este schimbat mereu pilotul? Cum poate să navigheze chiar vaporul fără ca să riște a naufragia, câtă vreme se dă o luptă înverșunată și fără zăbavă în jurul cârmaciului? Când cei ce s'au înstăpânit momentan — sunt frași în toate părțile, îmbrânțiți de cei ce vreau să le ia locul?“

„În timpul din urmă, d-l *Georges Maus*, președintele Federației comercianților, dădea și el același tipăt de alarmă, într'un mare ziar de dimineață, scriind plin de teamă: „Ne veți da stabilitatea guvernului — sau vom pieri!“

* * *

Cum acuza Tagore statele europene în 1928.

Rabindranath Tagore, poetul și filosoful din India, cel ce a cucerit capitalele Europei, purtat în triumf și de guvernele europene „cel aplaudat pentru romanele, dramele și poeziile sale, dar neascultat de diplomații din Europa, fiindcă romanele și poeziile sunt numai (!) literatură — a scris în „The modern Review“ (Revista modernă) din Calcuta (n. Dec. 1928) un articol semnificativ.

Ce constată Tagore, învățatul? Că europenii consideră pe cei din afară de Europa ca pe nește simple obiecte de „exploatat“, că stimulentele Europeanilor sunt de o proveniență pur „materialistă“. „Puterea fizică“, scria Tagore, „este aceea care ni se evidențiază mai cu seamă, în forma unei stăpâniri gigantice și al unui comerț urlaș, care se întind, omândouă, tot mai departe și manifestă un apetit nesățul.“

De aceea era foarte neliniștit Tagore — ca neeuropen — din cauza atâtezelor acestora brutale.

„Simțământul neplăcerii este tot mai sufocant“.

Aslaticii susținea Tagore, privesc la Europa cu „teamă“ și cu „suspiciune“. „Și, totuși, „suspiciunea Tagore în 1928“, a fost un timp când eram fascinați de Europa și eram însuflețiți de speranțe nouă, când credeam că misiunea principală a Europei ar fi să propage lumii Evanghelia libertății — fiindcă cunoscuserăm, prin literatura și arta ei, numai partea ideală a Europei. „Dar mai apoi am ajuns, pe rând, Asia și Africa, principalele, cele mai însemnate teritorii ale activității ei lumesti, care consta, ca activitate cardinală, în încasarea dividendelor, în administrarea țărilor și în lărgirea comerțului ei. În continentele Asia și Africa, au înaintat tot mai mult casele de export cu magazinele lor, clădirile administrative și cazarmile pentru soldații ei, câtă vreme *relațiile omenești* iau o poziție foarte subordonată.“

Față de acela pe care îl exploatăm simțim întotdeauna dispreț; sau exploatarea aceasta ne cade mult mai ușor dacă ne reușește să privim la acela, pe care îl exploatăm, cu dispreț. Suntem aplecați să susținem că peștii au, înainte de toate creaturile care viețuiesc, mai puțin simț, când îl străpungem cu undița noastră, la pescuit. Tocmai așa este în contactul cu ființele omenești. Să stori pe Oriental cât se poate mai tare, devine o ocupație plăcută, dacă e ușurată îndreptățirea morală a exploatării și a cuceririi prin aceea, că așezăm rasele de culoare, la clasificarea omenirii, pe treapta cea mai inferioară“.

Europa este „ingrozitor de capabilă“ de a „presta“ în „civilizație materialistă“. „Această capacitate de producție e cu puțință să ne aducă în ultimire, dar dacă — din teamă — așternem Europei la picioare omagiul nostru, plin de respect, ar trebui să recunoaștem că ne aflăm pe calea cea mai scurtă, care duce la cea mai adâncă mizerie, deoarece este vorba de aceeași barbarie, ca atunci, când aducem jertfă unui zeu însetoșat de sânge“.

„Din cauza aceasta și din aceea a simțel ce își dă ea însăși, *contestă întreagă Asia superioritatea morală a Europei*“.

Cu toate acestea căuta Tagore, în 1928, și puncte luminoase și își făcea rezervele sale, fiindcă susținea că, „personal“, „nu crede că Europa este cu *desăvârșire materialistă*. Europa și-a pierdut credința în religie, dar nu în omeneire“.

Din țările în cari ne luptăm.

Crimeia.

Țara aceasta este o republică autonomă în cadrele Uniunii Sovietice. I se mai zice și „Peninsula Taurică“. Are o suprafață de cca 26.000 km² cu 800.000 locuitori. Aceștia se compun în partea cea mai mare din Tătari de religie mohamedană și din Ruși. Mai sunt și câteva colonii germane, întemțate de secta pocăișilor cari în urma dișenstunilor religioase au emigrat din Germania.

Peninsula aceasta e legată de continent numai cu un istm lat de 4 km. Se mărginește în Est cu Marea de Azov, iar în Vest și Sud cu Marea Neagră. Din punct de vedere climatic este împărțită în două părți distincte, de munții laia. Partea cea mai mare — nordică — este o stepă puțin roditoare dar cu numeroase turme de oi. Clima este aici aspră și iernile foarte reci. Partea cea mai mică — sudică — pe panta meridională a munșilor laia, prezintă caracteristici totem contrare. Aici clima este subtropică și îngădute prosperarea plantelor mediterane. Portocali, lămâi, smochini, măslinul etc. sunt fructe obișnuite. Este — cum se zice — Riviera Rusiei.

Subsolul e bogat în cărbuni, petrol, fier și mangan, cari înainte de războiu au dat randamente foarte însemnate.

Crimeia sau „Țara Crâmului“, cum e numit de cronicii noștri, are pentru noi și unele reminiscențe istorice. Pe vremea lui Ștefan cel Mare, Domn al Moldovei, exista în partea sudică a Crimeiei un mic principat al Mangopului, întemțat de un ram al dinastiei Comnenilor din Bizanț. Ștefan cel Mare — poate și din motive politice — a luat de soție pe Maria, fiica principelui care trecea de om bogat și avea legături de pretenție cu Țătarii Crâmului cari pe atunci devastau foarte des pământul Moldovei.

La 1475 Turcii au ocupat și partea aceasta a Crimeiei punând capăt planurilor lui Ștefan cel Mare.

Gajul pe mărfuri.

La băncile românești din Transilvania ramul acesta de activitate bancară nu a fost în trecut practicat aproape de loc. Causele pot fi rezumate în următoarele:

Pentru ca acest ram să producă roade corespunzătoare, banca înainte de toate are nevoie de o persoană, sau mai multe persoane, versate în merceologie și tehnică. Nu se poate încredința

recepționarea și păstrarea unei mărfi ori-cui. Sunt mărfurile cari nu suportă o înmagazinare mai îndelungată, sau cari deja la recepționare pot fi alterate, fapt care poate să scape unui laic. Sunt iarăși mărfurile cari cer o continuă manipulare. Grâul și făina trebuiesc aerisite prin vânturare cât mai des; blănurile trebuiesc ferite de paraziții pielei de mucegai; hăinările și ștofe ferite de molii etc.

Obiectele tehnice depuse în gaj, iarăși trebuiesc cunoscute relativ la soliditatea și posibilitatea lor de folosire și eventuală valorizare. O marfă de rea calitate primită ca gaj de către funcționar fără de cunoștințe speciale va deveni numai un balast dăunător pentru bancă.

Pentru ca mărfurile să poată fi depuse e nevoie și de magazii potrivite. Controlul lor cu ocazia intrării și ieșirii mărfurilor necesită o activitate continuă de personal.

Cu toate dificultățile acestea, gajul pe mărfuri a luat în ultimii ani o dezvoltare tot mai mare. Motivul este că mărfurile reprezintă azi în urma reducerii producției o valoare tot mai mare și prin aceasta o bază de siguranță considerabilă.

Azi putem conta mai curând la o urcare a prețului lor, decât la o scădere.

De altă parte gajul își are și primejdiile sale, deoarece presupune o acumulare de mărfuri pe mai mult timp, prin urmare sustragerea lor dela circulațiune, căci stocarea este interzisă sub anumite pedepse. Se naște deci întrebarea, când e gajarea socotită ca crimă în relațiune la timpul pe care e constituit gajul. Sunt 2, 3 sau 6 luni punibile? Afară de aceasta se mai poate pune și chestia cantității grâului. Nu e tot una, dacă am în gaj 1000 kg, din o anumită marfă, sau numai 100 kg. Credem că practica va aduce o lămurire și o mai mare siguranță și în privința aceasta.

M.

Tehnocrație.

În vechea Atenă sau în Roma antichității un moară putea măcina în două zile între niște pietri de moară rudimentare, circa 200—300 kg. făină integrală. O moară modernă de mazăre proporțional, poate produce zilnic până la 6 mii. kg. făină de calitate mult mai bună.

Un pantofar din Roma antică făcea în cinci zile o pereche de ghete. Breasla pantofarilor care număra atunci 7200 de membri, putea deci confecționa în cinci zile 7200 perechi de ghete.

Într-o fabrică mare și modernă, același număr de muncitori produce azi în cinci zile 590.000 perechi ghete.

Cărămidarii de cinci mil de ani, nu au putut produce la zi și de cap mai mult de 450 bucăți cărămidă, socotind ziua de 10 ore de lucru. O cărămidărie mare și modernă poate produce zilnic 400.000 cărămidă de fiecare muncitor.

Înainte cu 100 ani în U. S. A. nu se producea anual decât 25 tone fier brut de cap de muncitor. În decurs de un an un muncitor putea produce 800 tone minereu de fier.

Azi se produce 20.000 tone minereu pe an de cap de muncitor. Tehnica modernă a înaltelor furnaluri produce azi 4000 tone fier brut de cap de muncitor și pe an.

Dacă privim azi fotografia unui interior de fabrică de laminat — în plină funcțiune — nu vedem decât o uzină enormă fără picior de om.

Desvoltarea aceasta rapidă a tehnicii au adus pe specialiști la convingerea că în ultima analiză nu politica este de vină pentru criza economică mondială ci tehnica. Aceasta din următoarele motive:

Concurența devine din zi în zi tot mai mare. Producătorii nu pot face față concurenței, decât scăzând tot mai mult cheltuielile de producțiune. S'au făcut studii și încercări din care a rezultat că reducerea aceasta a cheltuielilor se poate face mai bine prin o producțiune în masă și prin automatizarea tot mai mare a metodelor de producțiune. Prefurile (vorbit de ani care au precedat războiul actual) forțează deci reducerea la un minimum al costului de producțiune, prin mecanizare tot mai progresivă, și cu tendința de a reduce tot mai mult orele de lucru.

Să luăm industria de țigarete. Nu sunt nici 10 ani, de când industria aceasta a trecut la folosirea de mașini. Când țigarele se fabricau cu mână, la o fabrică mai mare nu se puteau produce decât cel mult 5—600 țigarete la minut. Azi aceeași fabrică produce pe cale mecanică 2500—2600 țigarete la minută. Este clar că fabrica reduce prin aceasta în mod considerabil cheltuielile de producțiune, dar în schimb — și asta-i esențialul — reduce totdeauna și numărul muncitorilor.

Un tablou și mai fantastic ne arată industria de becuri electrice. Azi un muncitor fabrică într-o singură oră atâta, cât producea în a. 1914 în decurs de 9000 ore.

Pentru construirea acestei mașini producătoare a fost necesară munca de șase săptămâni alor 37 muncitori.

Mulți economiști militează pentru o reînnoțire la „normalizare” adică la vremurile

vechi, pentru a da prilej de lucru șomerilor. Azi însă aceasta nu se mai poate. Oricâți șomeri am pune la lucru, în ritmul dela 1930, nici jumătate din șomerii existenți nu ar mai putea fi plasați, fiindcă producțiunea de atunci nu ar necesita atâtea brațe de lucru câte sunt de prisos azi. Pentru a-l plasa și pe aceștia, mașinile de azi ar trebui aruncate la fier vechi și prefurile ar trebui reevaluate — ceea ce credem că suntem cu toții de acord, — este o imposibilitate.

În U. S. A. pot azi 100 de lucrători să fabrică întreaga cantitate de cărămidă necesară țării. În industria de fier un lucrător produce azi într-o oră aceeași cantitate de fier brut, care ar fi cerut 650 ore de lucru acum 50 ani. În agricultură un muncitor prestează azi în o oră atâta cât ar fi prestat în anul 1840 în 3000 de ore. În Milwaukee este o uzină de șasiuri de automobile care cu 208 muncitori produce zilnic 10.000 de roți de șasiuri și 55 km țevi de conductă de gaze. La fabrica aceasta un singur mecanic pe o locomotivă de manevră îngrijește încărcarea întregii producțiuni în vagoanele care vin direct la rampa fabricii.

Se poate deci, între împrejurările de acum, să plasăm pe toți șomerii, cu salare care să garanteze o potență de cumpărare satisfăcătoare în raport cu capacitatea de producțiune ce e necesară azi? Este posibilă o redresare a economiei atunci când avem în depozite provizii de grâu (asta era în a. 1932 în U. S. A.), cucuruz, bumbac, aramă, cauciuc, fier etc. suficiente pentru o consumațiune de doi ani? După datele statistice, în U. S. A. s'ar putea satisface nevoile materiale ale întregii țări, dacă întreaga populațiune adultă ar munci numai patru zile pe săptămână cu patru ore de lucru la zi. Acesta ar fi triumful și binefacerea tehnicii. Deține numai de rațiunea omului pentru ca să aducă roade binecuvântate.

M.

Jurisprudențe fiscale.

Trib. Ilfov Secția I. Com. Ședința Nr. 126
din 3/III 1942.

SOCIETATEA PE ACȚIUNI. Administrator. Condițiuni pentru a lucra în consiliu. Dacă este necesar să fie convocați toți la ședință. Limite. Adunarea Generală extraordinară. Dacă poate decide asupra chestiunilor de competența adunărilor ordinare (deasemenea administratorilor și cenzurilor). Soluție afirmativă. Dacă administratorii pot să nu fie asociați. Soluție afirmativă. Derogați

statutare. Nedepunerea cauțiunii. Consecințe. Censorii rude cu administratorii. Consecințe. Quorumul și majoritatea în adunările generale extraordinare la prima și a doua convocare. Regimul juridic actual.

Potrivit art. 143 cod. com., când sunt mai mulți administratori, prezența a cel puțin jumătate dintre ei e suficientă pentru valabilitatea deliberărilor, dacă statutele societății nu cer un număr mai mare. Dacă această majoritate este întrunită, faptul că ceilalți administratori nu au fost convocați este lipsit de consecințe juridice în ce privește valabilitatea deliberărilor. Constitutul de Administrație astfel reunit.

Adunarea generală extraordinară poate proceda în mod valabil la desemnarea administratorilor și censorilor, deoarece, o măsură care poate fi luată de adunarea generală ordinară, cu atât mai mult e valabilă când e autorizată de adunarea generală extraordinară, care lucrează cu un quorum mai ridicat, bineînțeles aceste chestiuni trebuind să figureze în ordinea de zi a adunării.

Potrivit art. 124 al. 3 cod. com.; în sistemul codului comercial român administratorii pot fi asociați sau nu, întru cât textul permite ca ei să depună garanția obligatorie în acțiuni ale societății, efecte publice sau numerar. Dela această dispoziție statutele pot deroga, prevăzând ca administratorii să fie neapărat asociați, după cum pot să le impună și alte condițiuni.

Depunerea cauțiunii în modul stabilit de statute, constituie o condițiune rezolutorie căreia e subordonată numirea administratorului; neobservarea acestei condițiuni este sancționată nu numai cu responsabilitatea administratorilor față de societate sau față de terți dar și cu declararea ca fără putere a actelor făcute de administratori când majoritatea cerută de lege sau statute a fost obținută cu votul administratorului care n'a depus cauțiunea. Declararea fără valoare a acestor acte e atributul adunării generale, iar dacă aceasta omite sau refuză să se pronunțe iar actele încriminate pun în discuție însăși valabilitatea adunării generale ea poate fi dedusă în judecata Tribunalului la cererea acționarilor, pe calea acțiunii în anulare prevăzută de art. 250 cod. com. nou.

Nerespectarea dispozițiilor art. 185, al. 6 cod. com. care prevede că „rudele și afiniți administratorului, până la al patrulea grad inclusiv, nu sunt eligibili sau pierd calitatea de censori”, face ca numirea censorilor să fie izbită de nulitate, ca și toate actele întocmite de aceștia. În consecință o adunare generală care lucrează pe baza pr. verb. al unor censori numiți cu încălcarea dispozițiilor de mai sus, nu îndeplinește condițiunile imperative ale art. 220 și art. 226 cod. com. nou, — care consideră indispensabil pr. verb. al censorilor pentru ținerea adunării generale, — și deci deciziunile trebuie privite ca nule.

Dispozițiunile art. 212 paragraf 2 cod. com. nou, — potrivit cărora dacă adunarea generală extraordinară la o deciziune după ce suferise o amânare, sunt necesare pentru valabilitatea acesteia un quorum de jumătate din capitalul so-

cial și o majoritate de o treime din același capital, — nu sunt în vigoare, continuând să se aplice tot dispozițiunile art. 160 din vechiul cod comercial, care sunt mai riguroase, impunând quorumul de trei pătrimi și majoritatea de jumătate din capitalul social, indiferent dacă deciziunea s'ar lua la prima sau la cea de a doua convocare.

Deosebirea între aceste două texte constă însă în aceea că art. 160 cod. com. vechiu permite să se deroge prin statute la dispozițiunile sale, în timp ce art. 212 paragraful 2 cod. com. nou nu permite derogarea decât numai pentru a se prevedea un quorum și o majoritate mai mare decât cele indicate în text.

(„Rev. Gen. de Com. și Cont.” Nr. 1—3. Ian.—Feb. 1943).

Bursa.

După sărbătorile de Paști, bursa a intrat iarăși într'ua perioadă de mică activitate. Am putut înregistra oscilațiunile obișnuite cu plusuri și minusuri fără importanță. După o scurtă tendință de urcare a valorilor de stat, cursurile au cedat imediat, în schimb la unele acțiuni, cum sunt Gaz Metan, Radio, Cartea Românească și Credit Minister, s'au putut constata plusuri considerabile de 100—150 puncte. Plusurile acestea au rămas însă fără efect asupra tendinței generale.

Dăm mai jos un tablou comparativ de cursuri pentru unele valori negative:

	Cursul la începutul lunii ianuarie 1943	Cursul la 4 Mai 1943
Înzestrarea marilor	Let 73.50	72.50
„ micilor	67.—	60.—
Impr. Reîntregirei	63.25	58.50
Banca Națională	17.000.—	14.500.—
„ Românească	1.175.—	915.—
„ Com. Română	—	460.—
„ Com. It.-Rom.	430.—	430.—
„ Creditul Ind.	1.425.—	1.275.—
„ „Albina” Sibiu	500.—	500.—
„ de Sc. a Rom.	500.—	505.—
Astra Română	5.250.—	4.100.—
Steaua	—	2.250.—
Credit Minister	1.880.—	1.630.—
I. R. D. P.	655.—	530.—
„Mica”	1.770.—	1.570.—
Gaz Metan	2.950.—	3.600.—
„Reșița”	1.670.—	1.700.—
Titon, Nadr., Calan	—	2.550.—
Dacia Româna	—	14.000.—
S. R. D.	4.800.—	4.050.—
S. T. B.	4.650.—	2.250.—
Telefoane	2.400.—	2.275.—
Radio	—	1.700.—
Nitrogen	1.760.—	2.220.—

E. V.

„Prima Ardeleană“, Societate Anonimă de Asigurări Generale Sibiu.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Societății de Asigurări Generale „PRIMA ARDELEANĂ“, se invită a lua parte la

a XXXI-a adunare generală ordinară,

care se va ține *Duminecă, în 6 Iunie 1943, orele 11 din zi*, în birourile Societății din Sibiu, Piața Unirii 1, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea Adunării Generale;
2. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și raportul Comitetului de Censori despre gestiunea anului 1942;
3. Aprobarea Bilanțului, Contului Profit și Pierdere, descărcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului de Censori;
4. Distribuirea profitului net;
5. Ratificarea cooptărilor în Consiliul de Administrație;
6. Alegerea Comitetului de Censori;
7. Fixarea retribuțiunii Comitetului de Censori și a jetoanelor de prezență.

Dacă în ziua de 6 Iunie 1943 nu se va întruni numărul de acționari și mandatarii cerut de lege, Adunarea Generală Ordinară se va amâna pentru ziua de Luni, în 7 Iunie 1943, orele 11 din zi, când se va ține o nouă adunare în același local și cu aceeași ordine de zi, luându-se hotărâri valabile oricare ar fi numărul acționarilor prezenți.

Acționarii cari doresc să participe la această adunare generală, sunt rugați să-și depună acțiunile și eventualele procuri la casieria Societății, la direcțiunea regională din București, Str. Regală Nr. 19, la reprezentanțele ei generale, sau la Banca „Albina“ și sucursalele acesteia până la 3 Iunie 1943.

Sibiu, la 28 Aprilie 1943.

Consiliul de administrație.

Activ.				Bilanț General pe anul 1942.				Pasiv.			
	Elementară și Accidente	Vieață	TOTAL		Elementară și Accidente	Vieață	TOTAL		Elementară și Accidente	Vieață	TOTAL
Numerar în cassă	8.904.481	1.470.000	10.374.481	Capital social	8.000.000	4.000.000	12.000.000	Capital social	8.000.000	4.000.000	12.000.000
la B. N. R. și Bănci				*) " " emisiunea V-a	6.153.690	4.000.000	10.153.690	Fond statutar de rezervă	4.400.000	2.300.000	6.700.000
la vedere	22.379.583	1.198.141	23.577.724	" special de rezervă .	2.700.000		2.700.000	" de constr. al imob.		4.000.000	4.000.000
la C. E. C.	1.065.010	430.000	1.495.010	" pt. diferențe de curs	500.000	1.200.000	1.700.000	" pt. creanțe dubioase	250.000	250.000	500.000
Efecte publice		37.013.388	37.013.388	" patronal de pensiuini	23.565.114		23.565.114	Rezerve de prime:			
Imobile		80.789.500	80.789.500	la ramura				incendiu	3.317.589		
Imprumuturi pe ipoteci .	1.271.517		1.271.517	efracție	1.671.994			grindină	56.024		
Imprumuturi pe polițele de											
vieață		21.856.231	21.856.231								
Plasamentul fondului pa-											
tronal	23.565.114		23.565.114	minus partea reasig.	11.489.233	22.556.374					
Cont curent al ramurei				la ramura accidente	4.313.969						
vieață	44.696.963		44.696.963	minus partea reasig.	1.299.326	3.014.643				25.571.017	
Societăți de asigurare și				la ramura vieață	159.467.045						
reasigurare	1.819.441	32.390.287	34.209.728	minus partea reasig.	61.961.826					97.505.219	97.505.219
Depozitul nostru la cedenți	2.840.128	10.681.060	13.521.188	Mospăgubiri încă nelichidate, partea societ.:							
Diverși debitori	248.858		248.858	la ramura							
Agenții principale și agenți	6.153.919	5.585.563	11.739.482	elementară	3.040.724						
				accidente	1.030.854	4.071.578					4.071.578
				vieață		4.864.109				4.864.109	4.864.109
				Cont curent cu ram. element.		44.696.963				44.696.963	44.696.963
				Societăți de asig. și reasig.	25.249.003					25.249.003	25.249.003
				Depozitul de rez al reasig.	6.943.557	25.659.070				32.602.627	32.602.627
				Dividende necerute	413.898					413.898	413.898
				Diverși creditorii	2.348.937	2.190.279				4.539.216	4.539.216
				Beneficiu net:							
				reportat din anul 1941	959.878						
				Pe anul 1942	1.818.342	2.778.220	748.530	3.526.750			
	112.945.014	191.414.170	304.359.184						112.945.014	191.414.170	304.359.184

*) Nu part cipă la dividendă pe 1942

Conturi de ordine.

Efecte în depozit 23.754.820 || Deponenți de efecte 23.754.820

Sibiu, la 31 Decembrie 1942.

Președ. Cons. de ad-ție: ss. Ștefan Boer. Dir. Gen. substituit, actuar: ss. Dr. Ioan Crețu. Pt. contabilitate: ss. Mihail Săeșan.

Revizuit și aflat în consonanță cu registrele Societății.

ss. Constantin Popp.

ss. Octavian Stoichiță.

ss. D. Bărsan.